

**LIFE
ARCPROM**

ΑΝΘΡΩΠΟΣ
UOMO
HUMAN

ΑΡΚΟΥΔΑ
ORSO
BEAR

LIFE18 NAT/GR/000768

Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of
South Europe

Action C.6. Mobilisation of volunteers

Technical report with lessons learned
during the project and recommendations
for future repetition of the action

Greece and Italy, 2023

Introduction

This report presents the technical report from Greece and Italy with the lessons learned during the project and recommendations for future repetition of the action. The report is divided into two sections.

The first part presents the data from Greece and the second part presents the data from Italy.

LIFE ARC PROM

ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΥΟΜΟ
HUMAN

ΑΡΚΟΥΔΑ
ORSO
BEAR

LIFE18 NAT/GR/000768

Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe

Action C.6. Mobilisation of volunteers

Δράση C.6. Κινητοποίηση εθελοντών

Τεχνική έκθεση βασισμένη στην εμπειρία που αντλήθηκε από την υλοποίηση της δράσης και συστάσεις για μελλοντική επανάληψη

Καλλιστώ
περιβαλλοντική οργάνωση
για την άγρια ζωή και τη φύση

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2023

Συγγραφείς

Έφη Γελαστοπούλου, Κοινωνική Λειτουργός με Εξειδίκευση στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Προτεινόμενη αναφορά

Γελαστοπούλου, Ε. (2023). Δράση C.6. Κινητοποίηση εθελοντών: Τεχνική έκθεση βασισμένη στην εμπειρία που αντλήθηκε από την υλοποίηση της δράσης και συστάσεις για μελλοντική επανάληψη. Καλλιστώ: Θεσσαλονίκη.

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Summary	5
Εισαγωγικά	6
Η πορεία της δράσης στα τρία χρόνια υλοποίησης της	7
Η δράση συνοπτικά	7
Η μεθοδολογία προσέλευσης εθελοντών	10
Προτάσεις για το μέλλον	10
Η εκπαίδευση των εθελοντών/τριών	11
Προτάσεις για το μέλλον	11
Η επαφή με την τοπική κοινωνία	12
Προτάσεις για το μέλλον	12
Η αξιολόγηση από τους εθελοντές και τις εθελόντριες	13
Προτάσεις για το μέλλον	13
Τα “μαθήματα” που πήραμε από την υλοποίηση της δράσης	14
Αντί επιλόγου ...	16
Παραρτήματα	18
Παράρτημα I: Φόρμα εκδήλωσης ενδιαφέροντος εθελοντή/τριας	18
Παράρτημα II: Φόρμα δήλωσης στοιχείων για το εθελοντικό πρόγραμμα	24
Παράρτημα III: Φόρμα καταγραφής περιστατικών δηλητηριάσεων	27
Παράρτημα IV: Φόρμα αξιολόγησης συμμετοχής στο εθελοντικό πρόγραμμα	38

Περίληψη

Στην παρούσα τεχνική έκθεση για την υλοποίηση της δράσης και τις συστάσεις για μελλοντική επανάληψη παρουσιάζονται και αξιολογούνται τα στοιχεία από τα τρία χρόνια υλοποίησης. Ο κεντρικός στόχος της Δράσης C.6 ήταν η κινητοποίηση εθελοντών και εθελοντριών για τη συμμετοχή τους σε δράσεις που συμβάλλουν στην προσπάθεια ελαχιστοποίησης της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην περιοχή του Έργου.

Στις ενότητες της παρούσας τεχνικής έκθεσης παρουσιάζονται η μεθοδολογία προσέλκυσης εθελοντών, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των εθελοντικών δραστηριοτήτων για τα έτη 2021, 2022 και 2023. Ακολουθεί αξιολόγηση της δράσης και παρουσιάζονται κριτικά στοιχεία για τη μελλοντική συνέχιση της. Ακολουθούν τα παραρτήματα μέσα από τα οποία παρουσιάζεται το σύνολο του υλικού που παράχθηκε για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της δράσης.

Summary

In this technical report on the implementation of the action and recommendations for future iteration, the data from the three years of implementation are presented and evaluated. The central objective of Action C.6 was to mobilize volunteers for their participation in actions that contribute to the effort to minimize the illegal use of poisoned baits in the Project area. The sections of this technical report present the methodology for attracting volunteers, the planning and implementation of volunteer activities for the years 2021, 2022 and 2023. This is followed by an evaluation of the action and critical elements for its future continuation are presented. Following are the appendices through which all the material produced for the planning and implementation of the action is presented.

Εισαγωγικά

Ο κύριος στόχος της Δράσης C.6. “Κινητοποίηση εθελοντών” ήταν η αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στην προσπάθεια ελαχιστοποίησης της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην περιοχή του έργου. Για την επίτευξη αυτού του στόχου στο πλαίσιο της Δράσης πραγματοποιήθηκαν δράσεις προσέλκυσης εθελοντών, ενώ ακολουθούσε η ενημέρωση και παρακίνηση τους για συμμετοχή. Από την έναρξη συμμετοχής τους εκπαιδεύονταν οι εθελοντές και οι εθελόντριες ενώ τους παρέχονταν ο απαραίτητος εξοπλισμός και υποστήριξη για την πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων που σκοπό είχαν τη μείωση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων αλλά και τη βελτίωση των όρων συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας.

Οι εθελοντές και οι εθελόντριες συμμετείχαν σε δραστηριότητες όπως καταγραφή και χαρτογράφηση περιστατικών όπου χρησιμοποιήθηκαν δηλητηριασμένα δολώματα, δράσεις ενημέρωσης για τους κατοίκους της περιοχής έργου αλλά και τους επισκέπτες των Εθνικών Πάρκων καθώς επίσης επικουρικά στήριζαν και άλλες Δράσεις του Έργου.

Για τον καλύτερο σχεδιασμό και την υλοποίηση της Δράσης η ΚΑΛΛΙΣΤΩ χρησιμοποίησε την εμπειρία που έχει από το 2004 στο σχεδιασμό και την υλοποίηση εθελοντικών προγραμμάτων. Για την υλοποίηση ενεργοποιήθηκε το απαραίτητο και έμπειρο προσωπικό που ανέλαβε τη συνολική λειτουργία των δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού, της παρακίνησης, της εκπαίδευσης και του συντονισμού των εθελοντών. Η εκπαίδευση των εθελοντών υποστηρίχθηκε από τον Εταίρο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας για την εξειδικευμένη εκπαίδευση για το νομικό πλαίσιο για τα δηλητηριασμένα δολώματα, τις πρώτες βοήθειες σε περίπτωση ανεύρεσης δηλητηριασμένου ζώου με τη θέσπιση διαδικασίας δράσης κατά των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Τα τρία Εθνικά Πάρκα που συμμετέχουν στο Έργο από την Ελλάδα υποστήριξαν τους εθελοντές και τις εθελόντριες κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων τους. Επίσης, οι εθελοντές και οι εθελόντριες συμμετείχαν σε δραστηριότητες των Εθνικών Πάρκων στηρίζοντας τους σε εκδηλώσεις, ενημέρωση του ευρύτερου κοινού, ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας κ.α.

Στο πλαίσιο της Δράσης αναπτύχθηκαν συνεργασίες με τοπικές οργανώσεις ώστε να μεταφερθεί η τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί και να συνεχίσουν δράσεις εθελοντισμού στην περιοχή του Έργου.

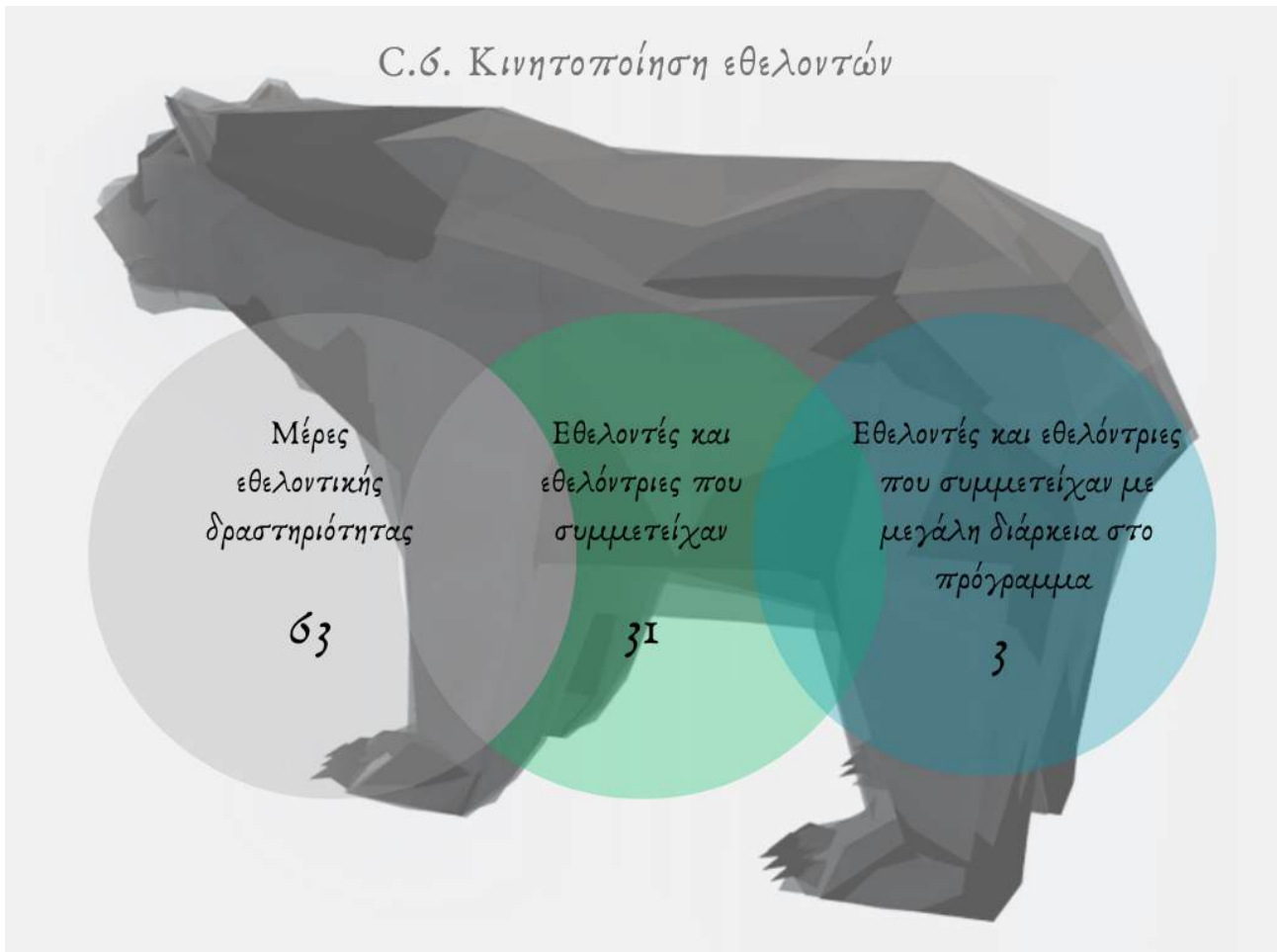
Πιο συγκεκριμένα στα τρία χρόνια λειτουργίας της Δράσης C.6. δημιουργήθηκαν ομάδες εθελοντών και εθελοντριών που συμμετείχαν βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα. Η Δράση υιοθετώντας τις ιδιαίτερες συνθήκες που είχαν δημιουργηθεί λόγω της πανδημίας του Covid-19 αλλά και τις ιδιαίτερες ανάγκες που υπήρξαν στα τρία Εθνικά Πάρκα. Η Δράση για το πρώτο έτος υλοποιήθηκε στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών και στο Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης. Το δεύτερο έτος υλοποιήθηκε στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών ενώ την τρίτη χρονιά ήταν να υλοποιηθεί στο Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου. Λόγω όμως των ιδιαίτερων συνθηκών που είχαν δημιουργηθεί στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών τόσο με περιστατικά δηλητηριάσεων στην ευρύτερη περιοχή του Εθνικού Πάρκου αλλά και τα ζητήματα σύγκρουσης ανθρώπου και αρκούδας που εντοπίστηκαν υλοποιήθηκε και πάλι στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών.

Η Δράση C.6. “Κινητοποίηση εθελοντών” είναι σημαντική για την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση εθελοντών για την υποστήριξη όλων των δραστηριοτήτων κατά των δηλητηριασμένων δολωμάτων, προκειμένου να μειωθεί η παράνομη χρήση τους. Η ανίχνευση δηλητηριωδών δολωμάτων θα βοηθήσει στην επίτευξη του στόχου του έργου. Η δράση θα συμβάλει επίσης στην ελαχιστοποίηση αυτής της παράνομης πρακτικής με έναν άλλο τρόπο: Οι χρήστες δηλητηριωδών δολωμάτων θα γίνουν πιο απρόθυμοι και θα ελαχιστοποιήσουν την παράνομη δραστηριότητά τους λόγω των περιπολιών. Σε γενικές γραμμές, αυτή η δράση αντιπροσωπεύει μια οικονομικά αποδοτική και συμμετοχική προσέγγιση των προσπαθειών διατήρησης της φύσης, η οποία θα πολλαπλασιάσει τα αποτελέσματα των Μονάδων Anti-Poison Dog.

Η πορεία της δράσης στα τρία χρόνια υλοποίησης της

Η δράση συνοπτικά

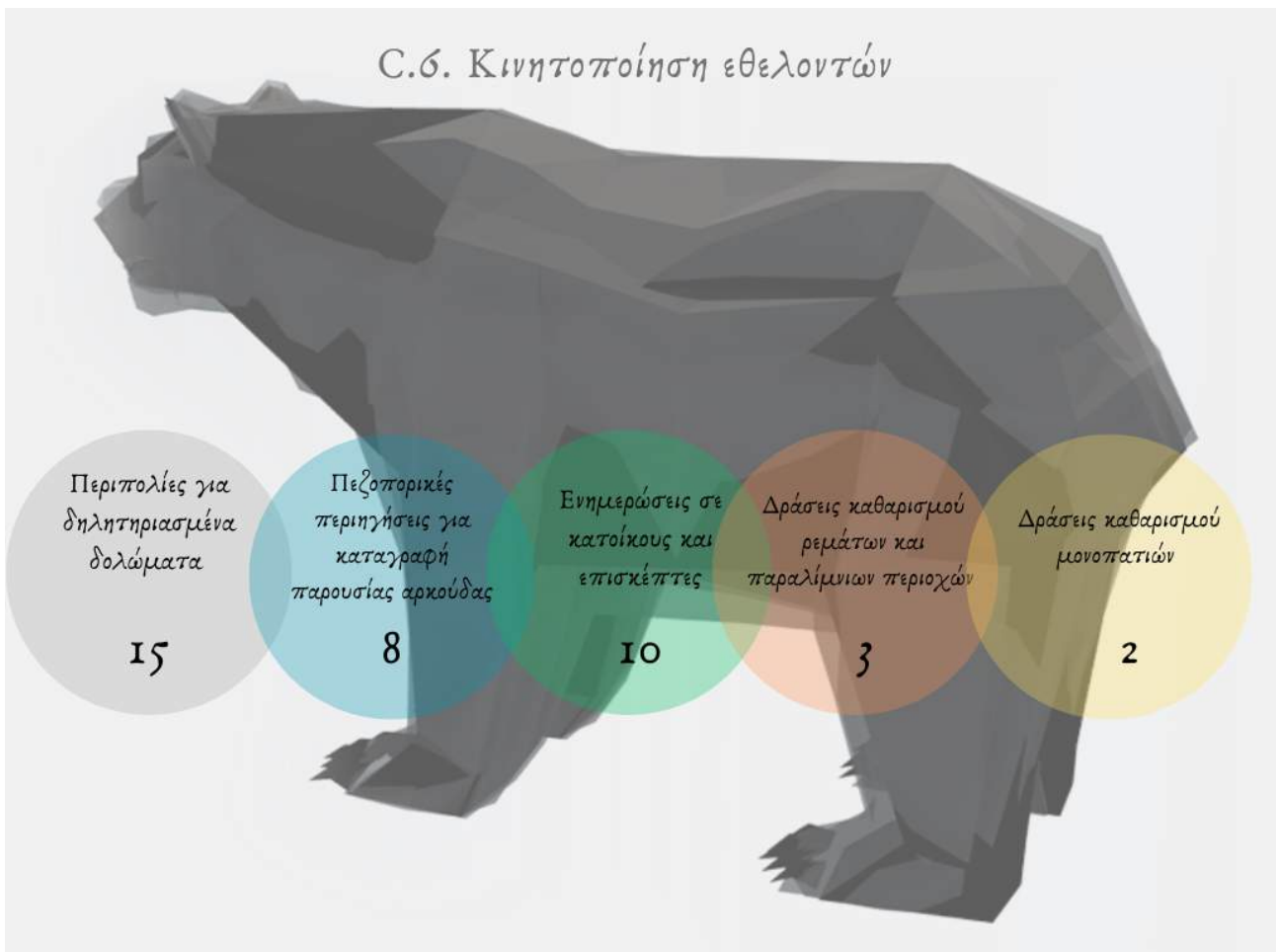
Στις παρακάτω εικόνες παρουσιάζονται συνοπτικά τα βασικά στοιχεία για την υλοποίηση της δράσης για τα έτη 2021, 2022 και 2023. Συνολικά τα τρία χρόνια υλοποίησης της δράσης δήλωσαν συμμετοχής 59 άτομα.

Με το σύνολο των προσώπων που εκδήλωσαν ενδιαφέρον (στο [Παράρτημα I](#) μπορείτε να δείτε τη φόρμα εκδήλωσης ενδιαφέροντος εθελοντή/τριας) πραγματοποιήθηκε επικοινωνία και τους δόθηκαν αναλυτικές πληροφορίες για το ημερήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, τις συνθήκες φιλοξενίας κ.ο.κ. Με το κάθε άτομο έγιναν διαδικτυακές ή δια ζώσης συναντήσεις ενημέρωσης και γνωριμίας.

Οι εθελοντές και οι εθελόντριες που συμμετείχαν για μεγάλα χρονικά διαστήματα συμμετείχαν σε διάφορες δραστηριότητες του συνόλου των Δράσεων του Έργου. Η συμμετοχή των μακροχρόνιων προσφορά του μακροχρόνιου εθελοντών συντονίζονταν από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του Έργου και αφορούσε κυρίως την καταγραφή παρουσίας αρκούδας στην περιοχή του Έργου. Επιπλέον, οι εθελοντές και οι εθελόντριες συμμετείχαν σε δράσεις διάχυσης και ενημέρωσης.

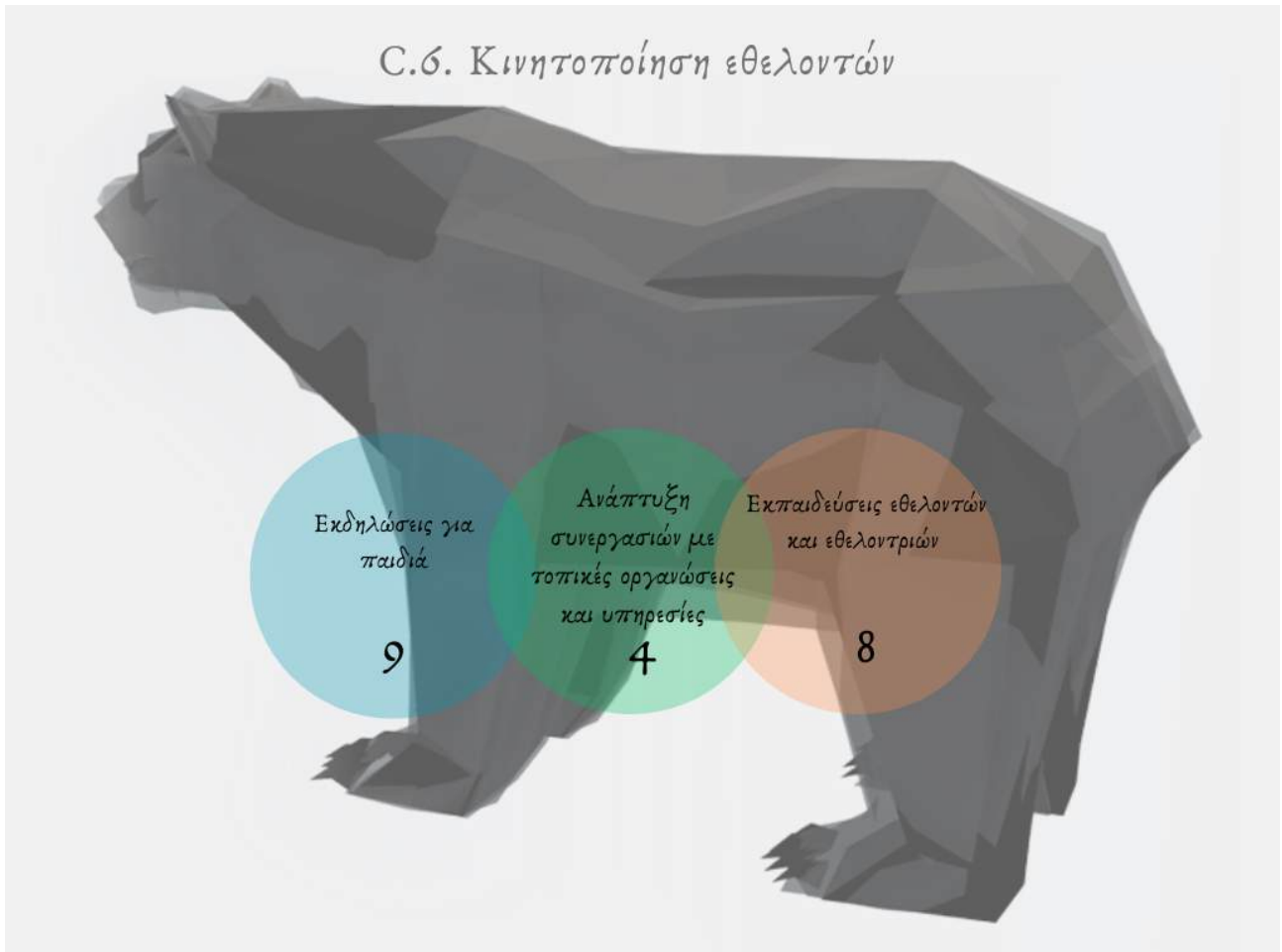
3.6. Κινητοποίηση εθελοντών

Μετά τη διαμόρφωση των ομάδων οι εθελοντές και οι εθελόντριες που θα συμμετείχαν στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα δήλωσαν τα στοιχεία τους στη Φόρμα δήλωσης στοιχείων για το εθελοντικό πρόγραμμα ([Παράρτημα II](#)).

Κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους οι εθελοντές και οι εθελόντριες λάμβαναν ενημέρωση και εκπαίδευση τόσο από το προσωπικό της ΚΑΛΛΙΣΤΩ όσο και από τις Μονάδες Διαχείρισης αλλά και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Σ.6. Κινητοποίηση εθελοντών

Το πρώτο έτος υλοποίησης της δράσης, 2021, λόγω των περιορισμών της πανδημίας Covid-19 πραγματοποιήθηκαν δύο περίοδοι εθελοντικών δραστηριοτήτων. Η πρώτη περίοδος πραγματοποιήθηκε στο Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης από τις 16 έως τις 25 Ιουλίου και η δεύτερη περίοδος υλοποιήθηκε στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών από τις 23 Ιουλίου έως την 1η Αυγούστου.

Κατά το δεύτερο έτος υλοποίησης της δράσης, 2022, πραγματοποιήθηκαν τρεις περίοδοι εθελοντικών δραστηριοτήτων. Η πρώτη περίοδος έγινε από τις 6 έως τις 10 Ιουλίου, η δεύτερη περίοδος δραστηριοτήτων ήταν από τις 11 έως τις 18 Ιουλίου και τέλος η τρίτη περίοδος δραστηριοτήτων υλοποιήθηκε από τις 18 έως τις 25 Ιουλίου.

Το τρίτο έτος υλοποίησης της δράσης, 2023, πραγματοποιήθηκαν τρεις περίοδοι εθελοντικών δραστηριοτήτων. Η πρώτη περίοδος έγινε από τις 5 έως τις 9 Ιουλίου. Η δεύτερη περίοδος ήταν από τις 10 έως τις 17 Ιουλίου και η τρίτη υλοποιήθηκε από τις 17 έως τις 24 Ιουλίου.

Η μεθοδολογία προσέλκυσης εθελοντών

Κατά το σχεδιασμό της δράσης κάθε χρόνο προετοιμάζονταν το ενημερωτικό και προωθητικό υλικό. Αρχικά η ενημέρωση γινόταν στη λίστα εθελοντών της οργάνωσης και έπειτα ανακοινώνονταν μέσω email σε άλλες οργανώσεις και ομάδες καθώς επίσης δημοσιεύονταν ανακοινώσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Κάλεσμα σε εθελοντικό πρόγραμμα

Η "Καλλιτώ" σας καλεί σε δράσεις εθελοντισμού στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών

Από τις 10 έως και τις 24 Ιουλίου θα είμαστε στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών με δράσεις που αφορούν στον βασικό στόχο του έργου LIFE ARDPROM που είναι η μείωση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Για δηλώσεις συμμετοχής μπορείτε να επικοινωνείτε
έως τη Τετάρτη 21 Ιουνίου

☎ 2318 252530

✉ volunteers.callisto@gmail.com

🌐 Φόρμα συμμετοχής

Καθ'όλη τη διάρκεια της τριετίας υπήρχε συνεχής επικοινωνία τόσο με τα άτομα που είχαν συμμετάσχει όσο και με τα άτομα που είχαν εκδηλώσει ενδιαφέρον. Τα άτομα λάμβαναν ενημερώσεις που αφορούσαν στην πορεία του έργου και του συνόλου των Δράσεων αυτού.

Δυστυχώς η συνθήκη που είχε δημιουργηθεί λόγω της πανδημίας Covid-19 δεν ήταν δυνατό να γίνουν πολλές δια ζώσης συναντήσεις οι οποίες αντικαταστάθηκαν με διαδικτυακές συναντήσεις.

Στο σύνολο τους οι εθελοντές και οι εθελόντριες υπέγραφαν σύμβαση εθελοντή και ασφαλιζονταν από ιδιωτική ασφαλιστική καθ'όλη τη διάρκεια συμμετοχής τους.

Φώτο Α. Τουρλούκη - ΕΠΠ: Καθαρισμός ρεμάτων και αποστραγγιστικών 16/07/2023

Προτάσεις για το μέλλον

Είναι σημαντικό να συνεχίσει η συνεχής επικοινωνία και ενημέρωση των ατόμων που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν εθελοντικά σε δράσεις που αφορούν τη συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής.

Η εκπαίδευση των εθελοντών/τριών

Σημαντικό για την ΚΑΛΛΙΣΤΩ ήταν ο σχεδιασμός της εκπαίδευσης των εθελοντών και εθελοντριών. Στη συγκεκριμένη Δράση για την καλύτερη εκπαίδευση των εθελοντών που συμμετείχαν συνεργάστηκαν η ΚΑΛΛΙΣΤΩ με τις Μονάδες Διαχείρισης και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Σχολή Επιστημών Υγείας-Τμήμα Κτηνιατρικής-Εργαστήριο Μικροβιολογίας και Παρασιτολογίας).

Η αρχική ενημέρωση αφορούσε στο Έργο και τις δράσεις αυτού, οι στόχοι και η πορεία του μέχρι τώρα. Έπειτα δίνονταν πληροφορίες σχετικά με την περιοχή του Εθνικού Πάρκου όπου υλοποιούνταν η δράση. Αυτές οι πληροφορίες περιλάμβαναν κοινωνικά και ιστορικά στοιχεία της περιοχής, τις ανθρώπινες δραστηριότητες σε αυτήν. Επίσης, πραγματοποιούνταν ενημέρωση για τα οικολογικά στοιχεία της περιοχής, πανίδα και χλωρίδα του Εθνικού Πάρκου και το καθεστώς προστασίας. Έμφαση δίνονταν στο είδος προτεραιότητας (την καφέ αρκούδα). Σε συνεργασία με τους Υπεύθυνους Πεδίου πραγματοποιούνταν ενημέρωση για τα στοιχεία που συλλέγονται για την παρακολούθηση του είδους της αρκούδας (ενημέρωση για το πρωτόκολλο παρακολούθησης πληθυσμού αρκούδας) καθώς επίσης για τα προληπτικά μέτρα που μπορούν να μειώσουν τις συγκρούσεις μεταξύ ανθρώπου και αρκούδας. Και τέλος, συζητούνταν στοιχεία που αφορούσαν τη σύγκρουση και τη συνύπαρξη ανθρώπου και αρκούδας με παρουσίαση στοιχείων που διατηρεί η οργάνωση.

Η ολοκλήρωση της εκπαίδευσης έγινε με τις επισκέψεις από τη Σχολή Επιστημών Υγείας-Τμήμα Κτηνιατρικής-Εργαστήριο Μικροβιολογίας και Παρασιτολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης που σχεδιάστηκε από τη Σχολή αφορούσε στην εκπαίδευση των εθελοντών σε θέματα που σχετίζονται με το νομικό πλαίσιο των παράνομων δηλητηριασμένων δολωμάτων και με τις πρώτες βοήθειες που πρέπει να παρέχονται σε δηλητηριασμένα ζώα. Οι εθελοντές και οι εθελόντριες εκπαιδεύτηκαν σε στοιχεία που αφορούν στην καταγραφή και χαρτογράφηση περιστατικών όπου χρησιμοποιήθηκαν δηλητηριασμένα δολώματα.

Πιο συγκεκριμένα οι εισηγήσεις που πραγματοποιήθηκαν κάλυψαν τις εξής θεματικές:

- Η κατάσταση παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Ελλάδα.
- Η κατάσταση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στο Εθνικό Πάρκο.
- Η συνήθης προέλευση και οι επιπτώσεις των δηλητηριασμένων δολωμάτων.
- Διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης.
- Εμπλεκόμενοι φορείς και συντονισμός τους για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων (Δασαρχείο - θηροφυλακή).
- Νομικό πλαίσιο.
- Το κυτίο Πρώτων Βοηθειών για σκύλο που έχει καταναλώσει δηλητηριασμένο δόλωμα.
- Λήψη των απαραίτητων μέτρων βιοασφάλειας.
- Οδηγίες για τη συλλογή στοιχείων στην περιοχή του συμβάντος.
- Εντοπισμός και απομάκρυνση δηλητηριασμένων δολωμάτων ή και ζώων από την ύπαιθρο.
- Οδηγίες ορθής και ασφαλούς πρακτικής διαχείρισης των νεκρών πτηνών.
- Οδηγίες για περίθαλψη δηλητηριασμένων ζώων, πρώτες βοήθειες σε ένα δηλητηριασμένο ζώο.

Για τον κάθε εθελοντή δημιουργούνταν ένας φάκελος όπου περιλάμβανε συνολικά το υλικό που τους παρουσιάζονταν. Επιπλέον, στον ίδιο φάκελο υπήρχαν όλα τα εργαλεία που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν όπως το πρωτόκολλο καταγραφής παρουσίας αρκούδας αλλά και η Φόρμα καταγραφής περιστατικών δηλητηριάσεων ([Παράρτημα III](#)).

Προτάσεις για το μέλλον

Να συνεχιστεί η δομή εκπαίδευσης και αντίστοιχα με τους στόχους της δράσης να εμπλουτίζεται.

Η επαφή με την τοπική κοινωνία

Ιδιαίτερα σημαντική σημασία για την ΚΑΛΛΙΣΤΩ έχει η εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών στις προσπάθειες προστασίας αλλά και βελτίωσης της συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας. Οι προκλήσεις απαιτούν πολυτομεακές και πολυεπίπεδες απαντήσεις που αναγνωρίζουν την ποικιλομορφία των πλαισίων και των θεμάτων που αντιμετωπίζουν οι διαφορετικές περιοχές. Μέσα από τα εθελοντικά προγράμματα προσπαθούμε να υποστηρίξουμε την επίτευξη περιβαλλοντικά βιώσιμων αποτελεσμάτων, αλλά και να προωθήσουμε μακροπρόθεσμες διαδικασίες που συμβάλλουν στην οικοδόμηση της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων, βελτιώνουν την ικανότητα τοπικής αυτάρκειας και προσπαθούν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των κατοίκων σε δράσεις που αφορούν το περιβάλλον τους και τη συνύπαρξη με τα άγρια ζώα.

Έτσι από το σχεδιασμό της δράσης αναπτύχθηκαν συνεργασίες με τοπικές οργανώσεις και ομάδες για να μπορέσει να δομηθεί σχέση με το σύνολο των κατοίκων. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της Δράσης οι εθελοντές και οι εθελόντριες είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τα ζητήματα που αντιμετωπίζει η τοπική κοινωνία και να εξετάσει μαζί με αυτήν λύσεις και προτάσεις. Σημαντικό να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι τουλάχιστον 7 από τους 31 εθελοντές και εθελόντριες ήταν άτομα από την τοπική κοινωνία.

Επίσκεψη σε κτηνοτρόφο με αιγοπρόβατα

Προτάσεις για το μέλλον

Συνέχιση των προσπαθειών εμπλοκής της τοπικής κοινωνίας σε δράσεις για τη βελτίωση των όρων συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας.

Η αξιολόγηση από τους εθελοντές και τις εθελόντριες

Με τη λήξη της κάθε περιόδου εθελοντικών δραστηριοτήτων οι εθελοντές και οι εθελόντριες σε μια ομαδική συνάντηση συζητούσαν για θέματα που αφορούν την αξιολόγηση της συμμετοχής τους ενώ επίσης συμπλήρωναν ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης ([Παράρτημα IV](#): Φόρμα αξιολόγησης συμμετοχής στο εθελοντικό πρόγραμμα το παράδειγμα του έτους 2023). Από όσα έχουν συζητηθεί αλλά και έχουν προκύψει από τα ερωτηματολόγια προκύπτει συνοπτικά ότι η φιλοξενία άφησε ικανοποιημένους τους εθελοντές και τις εθελόντριες αφού είχαν συμπεριληφθεί και όλες οι διατροφικές συνήθειες τους. Οι συμμετέχοντες και συμμετέχουσες αξιολόγησαν πολύ θετικά τόσο την ποιότητα των εθελοντικών δραστηριοτήτων όσο και το προσωπικό που τους συνόδευε.

Ως σημαντικά στοιχεία επεσήμαναν την επικοινωνία και επαφή τους με την τοπική κοινωνία καθώς και την κινητοποίηση των ντόπιων. Μία από τις προτάσεις που προέκυψαν από την αξιολόγηση ήταν η αύξηση της διάρκειας συμμετοχής. Σχετικά με τις δράσεις που συμμετείχαν οι εθελοντές και οι εθελόντριες θεωρήθηκαν από αυτούς πολύ σημαντικές οι δράσεις ενημέρωσης που τους έδιναν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με τους ντόπιους. Επίσης, σημαντικό κρίθηκε ότι έλαβαν εκπαίδευση για την αντιμετώπιση περιστατικών δηλητηριασμένων δολωμάτων αλλά και συμμετείχαν σε δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για αυτά. Πολύ σημαντικό κρίθηκε ότι έλαβαν πληροφορίες μέσω τυπικών και άτυπων συνεντεύξεων σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ντόπιοι αλλά και τις συγκρούσεις που έχουν με την αρκούδα.

Πολύ σημαντική ήταν η συμμετοχή ατόμων από την ομάδα πεδίου σε δράσεις εκπαίδευσης για την καταγραφή παρουσίας αρκούδας.

Τέλος, οι εθελοντές και οι εθελόντριες έκριναν ότι με την παρούσα δράση είχαν την ευκαιρία να έρθουν πιο κοντά με τους ντόπιους και να γνωρίσουν καλύτερα το ζήτημα της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Ενώ, τους γεννήθηκε το ενδιαφέρον να εμβαθύνουν περισσότερο τόσο στην αντιμετώπιση περιστατικών δηλητηριάσεων όσο και στους τρόπους πρόληψης ζημιών αλλά και αντιμετώπισης συγκρούσεων.

Το σύνολο των σχολίων και παρατηρήσεων μαζί με όσα προέκυπταν από την αξιολόγηση συζητούνταν τόσο με τις Μονάδες Διαχείρισης όσο και με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Προτάσεις για το μέλλον

Συνέχιση της αξιολόγησης και επανεκτίμησης της πορείας των δραστηριοτήτων.

Τα “μαθήματα” που πήραμε από την υλοποίηση της δράσης

Ο βασικός στόχος της Δράσης C.6 “Κινητοποίηση εθελοντών” είναι η συμβολή εθελοντών στην αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και μεγάλων θηλαστικών μέσα από δράσεις μείωσης της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Ο κεντρικός αυτός στόχος σχετίζεται με τους γενικούς στόχους του Έργου και πιο συγκεκριμένα με τη βελτίωση της κατάστασης συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας μέσω της ελαχιστοποίησης των συγκρούσεων που είναι επιζήμιες για το είδος που στοχεύει το έργο. Πιο συγκεκριμένα, στη μείωση της ανθρωπογενούς θνησιμότητας του είδους της καφέ αρκούδας (*Ursus arctos*) στην Ελλάδα. Μέσα από τις δραστηριότητες των εθελοντών έγιναν προσπάθειες να βελτιωθεί το επίπεδο ανοχής συγκεκριμένων ομάδων-στόχων σχετικά με τη συνύπαρξή τους με την αρκούδα. Έτσι μια από τις κεντρικές και κυρίαρχες δραστηριότητες των εθελοντών ήταν η αύξηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης σχετικά με τις προστιθέμενες αξίες του στοχευόμενου είδους σε σχέση με τις περιοχές που στοχεύει το έργο. Καθόλη τη διάρκεια δραστηριοποίησης των εθελοντών προωθήθηκαν οι αξίες του εθελοντισμού με στόχο τη διατήρηση της φύσης.

Ένας από τους πιθανούς κινδύνους ήταν να μη βρεθεί επαρκής αριθμός εθελοντών. Τον κίνδυνο αυτόν αντιμετωπίσαμε με την έγκαιρη ανακοίνωση των εθελοντικών προγραμμάτων και χρησιμοποιώντας όλες τις πηγές διάχυσης όπως ενημέρωση της λίστας εθελοντών της ΚΑΛΛΙΣΤΩ, ενημέρωση άλλων περιβαλλοντικών οργανώσεων και ομάδων, Δελτία Τύπου και ανακοινώσεις στον εθνικό και τοπικό τύπο, προώθηση ανακοινώσεων μέσω blog και μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Επιπλέον, οι Εταίροι του Έργου προωθούσαν την ενημέρωση και το προωθητικό υλικό στις δικές τους λίστες επικοινωνίας. Ακόμα ένας κίνδυνος αφορούσε στον ιδιαίτερο χαρακτήρα της έκθεσης των εθελοντών σε καταστάσεις που αφορούν στα δηλητηριασμένα δολώματα. Για να μπορέσουμε να διασφαλίσουμε ότι στο σύνολο τους οι εθελοντές και οι εθελόντριες θα ήταν ασφαλείς τόσο κατά την πιθανή έκθεση τους σε νεκρά ζώα όσο και κατά τη λήψη πληροφοριών για τα δηλητηριασμένα δολώματα τους δόθηκε η κατάλληλη εκπαίδευση ενώ έφεραν μαζί τους και τον απαραίτητο εξοπλισμό ατομικής προστασίας. Η εκπαίδευση πραγματοποιούνταν από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ενώ οι εθελοντές και οι εθελόντριες τηρούσαν ειδικό πρωτόκολλο αντιμετώπισης δηλητηριασμένου ζώου όσο και κατά την επαφή τους με τους κατοίκους και τη λήψη πληροφοριών. Οι εθελοντές και οι εθελόντριες συνοδεύονταν από προσωπικό της ΚΑΛΛΙΣΤΩ το οποίο και επόπτευε στο σύνολο τις διαδικασίες που ακολουθούνταν και παρενέβαινε όπου κρίνονταν απαραίτητο για να προληφθεί η όποια ένταση.

**Καθαρίζουμε μαζί τα ρέματα της
Πρέσπας**

Κυριακή 16/07 στις 9:00
σημείο συνάντησης Δημαρχείο Πρεσπών, Λαιμός

με καλή διάθεση για δράση και γνωριμία με την περιοχή θα σας περιμένουμε να μετακινηθούμε μαζί στα ρέματα της περιοχής όπου έχει εντοπιστεί συγκέντρωση απορριμμάτων

Το κάλεσμα γίνεται από την Εταιρία Προστασίας Πρεσπών σε συνεργασία με την "Καλλιπτώ", Περιβαλλοντική Οργάνωση για την Άγρια Ζωή και τη Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών και Προστατευόμενων Περιοχών Δυτικής Μακεδονίας του ΟΦΥΠΕΚΑ.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΕΣΠΩΝ
ΟΦΥΠΕΚΑ
Καλλιπτώ
DIMEE

Η Δράση C.6. λειτούργησε ομαλά και το προσωπικό της ΚΑΛΛΙΣΤΩ ανταποκρίθηκε έγκαιρα σε όλες τις ανάγκες, απαιτήσεις και τις απαραίτητες αλλαγές που χρειάστηκε να γίνουν. Για παράδειγμα κατά το πρώτο έτος υλοποίησης της Δράσης δεν είχαν ενεργοποιηθεί οι ομάδες σκύλων ανίχνευσης δηλητηριασμένων δολωμάτων και έτσι αναπροσαρμόστηκε η εθελοντική δράση ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες. Έμφαση την πρώτη χρονιά δόθηκε στο να γίνουν δράσεις που θα ενίσχυαν τη συμμετοχή των κατοίκων της περιοχής του Έργου και πραγματοποιήθηκαν περιπολίες σε περιοχές που είχαν χαρακτηριστεί ως “ύποπτες” από τις Μονάδες Διαχείρισης. Επιπλέον, η Δράση C.6 έπρεπε να ακολουθήσει ιδιαίτερα πρωτόκολλα υγείας για την αποφυγή της εξάπλωσης της πανδημίας του Covid-19.

Για την επιτυχία της Δράσης ευθυγραμμίστηκαν οι στόχοι της με αυτούς που είχαν οι Μονάδες Διαχείρισης αλλά και οι οργανώσεις και τοπικές ομάδες που αναπτύξαμε συνεργασία. Για να μπορέσει να γίνει αυτό εφικτό πραγματοποιούνταν επικοινωνίες και συναντήσεις (δια ζώσης και διαδικτυακά) καθόλη τη διάρκεια της χρονιάς. Πιο συγκεκριμένα, κατά το σχεδιασμό πραγματοποιούνταν συναντήσεις όπου παρουσιάζονταν το προτεινόμενο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και πρόσθεταν σε αυτό τόσο οι Μονάδες Διαχείρισης όσο και οι τοπικές οργανώσεις και υπηρεσίες. Μετά τη λήξη της εθελοντικής δράσης γίνονταν απολογισμός και συζητιούνταν οι πιθανές αλλαγές που θα μπορούσαν να υπάρξουν για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του προγράμματος οι κάτοικοι της περιοχής του Έργου που ήταν πιο κοντά στη Δράση και συμμετείχαν με όποιον τρόπο αξιολογούσαν και πρότειναν αλλαγές αλλά και εξέφραζαν τις ανάγκες που έχει η περιοχή ώστε να συμπεριληφθούν στο σχεδιασμό. Ως εκ τούτου, επανεξετάζονταν συνεχώς τα στοιχεία που προέκυπταν και εμπλουτίζονταν το πρόγραμμα χωρίς να χάνει τον αρχικό του στόχο αλλά δίνοντας έμφαση στο να ενταχθεί στην τοπική κοινωνία και να

αναγνωριστεί η αξία της παρουσίας των εθελοντών και εθελοντριών ώστε να ενδυναμωθούν δεσμοί οι οποίοι θα βελτίωναν τους όρους συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας.

Για εμάς ένα μεγάλο μάθημα ήταν το ότι μπορούσαμε να αξιολογούμε και να αναθεωρούμε τη Δράση και να προσαρμόζουμε αντίστοιχα σύμφωνα με τις τοπικές ανάγκες. Η Δράση έδειξε ότι μια πολυδιάστατη διαδικασία, όπως αυτή της εθελοντικής συμμετοχής σε τοπικές κοινωνίες με έμφαση στη βελτίωση των όρων συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας, δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με αποσπασματικές παρεμβάσεις, αλλά απαιτεί συνεπείς και συνεκτικές παρεμβάσεις, σε συνδυασμό με πολυμερή εταιρική σχέση. Η Δράση βρισκόταν σε συνεχόμενη επικοινωνία με τις υπόλοιπες Δράσεις του Έργου αλλά και την ομάδα Έργου.

Τα “μαθήματα” αυτά είναι σημαντικά ώστε να προσαρμοστούν ως χρήσιμα εργαλεία για μελλοντικές δράσεις.

Αντί επιλόγου ...

Όσα αναφέρονται ανωτέρω βοηθούν στην αξιολόγηση της Δράσης αλλά και στη συνέχιση αυτής. Οι προκλήσεις ήταν αναπόφευκτες αλλά στο πλαίσιο της Δράσης ελαχιστοποιήθηκαν οι αρνητικές τους συνέπειες. Ήταν πολλοί οι εξωτερικοί παράγοντες που καθόρισαν πολλές από αυτές τις αλλαγές, οι οποίες παρότι είχαν μεγάλο κίνδυνο για την επιτυχία της Δράσης δεν κατάφεραν να περιορίσουν τα αποτελέσματα αυτής.

Είναι σημαντικό σε συνεργασία με τις τοπικές οργανώσεις και κοινότητες να συνεχίσουν οι δράσεις εθελοντισμού. Για να έχει μεγαλύτερη επιτυχία η οποία δράση θέλει να έχει συνέχεια στο χρόνο. Μία από τις δυσκολίες του παρόντος Έργου ήταν ότι έπρεπε η δράση να υλοποιείται σε διαφορετικό Εθνικό Πάρκο κάθε χρόνο. Αυτό από όσο προκύπτει και από τα αποτελέσματα της Δράσης ήταν ιδιαίτερα δύσκολο αφού δεν μπορούσε να υπάρχει το κατάλληλο έδαφος προετοιμασίας της Δράσης σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία. Για να μπορεί να είναι αποτελεσματική μια εθελοντική δράση χρειάζεται να ακουμπά στις ανάγκες και στις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής ώστε να μπορεί να υιοθετηθεί από την τοπική κοινωνία και να γίνει αποδεκτή.

Όπως έγινε και στην υλοποίηση της παρούσας δράσης είναι σημαντικό να αναπτύσσονται συνεργασίες και αυτές να έχουν μια συνέχεια στο χρόνο. Να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα της κάθε χρονιάς για τον επανασχεδιασμό της επόμενης. Για τη βελτίωση των όρων συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας χρειάζεται να σχεδιαστεί ένα πρόγραμμα με συνέχεια στο χρόνο και σταθερότητα η οποία θα εμπνεύσει τις τοπικές κοινότητες και θα τις ενεργοποιήσει στο να μπορούν να συμμετάσχουν με όποιον τρόπο σε εθελοντικές δράσεις. Μέσα από αυτή τη συμμετοχή θα ενεργοποιηθούν δυναμικές που θα στηρίζονται στα κοινά βιώματα. Ένας κάτοικος των Πρεσπών το Ιούλιο του 2023 μας είπε: *“Νομίζετε ότι δεν αισθάνομαι μεγάλη περηφάνια που βλέπω τόσους νέους ανθρώπους να έρχονται στον τόπο μου και να ασχολούνται με αυτόν. Να τον αγαπάνε και να θέλουν να τον προστατεύσουν; Μαθαίνω και εγώ και μπορώ να προσφέρω λίγο από το χρόνο μου”*.

Και ένας άλλος μας κάλεσε να γνωρίσουμε τη δουλειά του και να μας πει πως αυτός προστατεύεται από πιθανές επιθέσεις από αρκούδα.

Επίσκεψη σε κτηνοτρόφο με αγελάδες, καλοκαίρι 2023

Το εθελοντικό πρόγραμμα στο μέλλον θα μπορούσε να εστιάζει στα κάτωθι:

- Δράσεις ενημέρωσης για την εξάλειψη του φαινομένου της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων με τη συμμετοχή των κατοίκων των τοπικών κοινοτήτων.
- Περιπολίες για δηλητηριασμένα δολώματα σε συνεργασία με τις Μονάδες Διαχείρισης των Εθνικών Πάρκων και τοπικών οργανώσεων.
- Συνεχόμενη επικοινωνία και εκπαίδευση των εθελοντών για θέματα που σχετίζονται με ζητήματα σύγκρουσης και συνύπαρξης ανθρώπου και μεγάλων θηλαστικών.
- Συνέχιση των συνεργασιών με Πανεπιστήμια, Μονάδες Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων, τοπικών οργανώσεων αλλά και συλλόγων των κατοίκων των τοπικών κοινοτήτων.
- Συνέχιση εκπαίδευσης εθελοντών σε θέματα που αφορούν μέτρα πρόληψης αλλά και αποζημιώσεων καθώς και καταγραφής παρουσίας αρκούδας.
- Συνέχιση χρήσης των εργαλείων που δημιουργήθηκαν και ανάπτυξης αυτών όπου κρίνεται αναγκαίο βάσει και των θεσμικών αλλαγών.

Λόγω της σημαντικότητας της Δράσης αλλά και της σύνδεσης αυτής με άλλες Δράσεις του Έργου θα αναζητηθούν πόροι από ιδιωτικές πηγές προκειμένου να συνεχίσει η Δράση να συνδράμει στον βασικό στόχο του έργου τη βελτίωση των όρων συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας.

Περιπολία σε μονοπάτι στις Πρέσπες, Ιούλιος 2021

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι: Φόρμα εκδήλωσης ενδιαφέροντος εθελοντή/τριας

10/8/23, 3:45 μ.μ.

Φόρμα εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συμμετοχή στο εθελοντικό πρόγραμμα στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών

Φόρμα εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συμμετοχή στο εθελοντικό πρόγραμμα στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών

Με την παρούσα φόρμα εκφράζεται την επιθυμία σας να συμμετάσχετε στο εθελοντικό πρόγραμμα που οργανώνει η Καλλιστό στο πλαίσιο του Έργου LIFE ARCPROM και συγκεκριμένα της δράσης C.6. Κινητοποίηση Εθελοντών.

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών.

Οι βασικές μας εργασίες αφορούν κυρίως σε δράσεις για την ελαχιστοποίηση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί από τις 10 έως και τις 24 Ιουλίου 2023.

Το πρόγραμμα καλύπτει διαμονή, διατροφή, ασφάλιση και μετακίνηση κατά τη διάρκεια της συμμετοχής σας στην περιοχή του προγράμματος.

Το ημερήσιο πρόγραμμα βρίσκεται υπό διαμόρφωση και θα ανακοινωθεί το επόμενο διάστημα στα άτομα που θα συμμετάσχουν.

* Υποδεικνύει απαιτούμενη ερώτηση

1. Όνομα *

2. Επίθετο *

3. Διεύθυνση κατοικίας *

4. Τ.Κ. *

5. Πόλη *

6. Έτος γέννησης *

7. Σπουδές

8. Επάγγελμα / Απασχόληση

9. Κινητό τηλέφωνο *

10. Σταθερό τηλέφωνο

11. Διεύθυνση email *

12. Facebook profile

13. Από που μάθατε για την Καλλιστώ; *

14. Θέλω να συμμετάσχω την περίοδο: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

10 - 17 Ιουλίου 2023

17 - 24 Ιουλίου 2023

15. Ξένες γλώσσες

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Αγγλικά

Γαλλικά

Γερμανικά

Ιταλικά

Ισπανικά

Άλλο: _____

16. Δεξιότητες

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Φωτογραφία

Συγγραφή κειμένων

Γραφιστική επιμέλεια

Μεταφράσεις

Άλλο: _____

17. Έχετε ξανασυμμετάσχει σε εθελοντικό πρόγραμμα: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

18. Εάν ναι:

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Στην Καλλιστώ
- Σε άλλη περιβαλλοντική οργάνωση
- Σε κοινωνικό οργάνωση
- Άλλο: _____

19. Τι είναι αυτό που με κινητοποιεί στο να συμμετάσχω στο εθελοντικό πρόγραμμα

20. Θα ήθελα να ρωτήσω την Καλλιστώ (εδώ μπορείτε να σημειώσετε τις ερωτήσεις σας για να σας απαντήσουμε άμεσα σε αυτές):

21. Η «Καλλιστώ» δύναται να συλλέγει, καταχωρεί και επεξεργάζεται τα απολύτως αναγκαία προσωπικά δεδομένα του/της εθελοντή/ντριας, που είναι απαραίτητα για την επικοινωνία μαζί του/της (ενδεικτικά όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, email) και ότι η ως άνω συλλογή, καταχώρηση και επεξεργασία θα είναι πλήρως συμβατή και εναρμονισμένη με τις προβλέψεις του υπ' αριθμ. (ΕΕ) 2016/679 Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (νέος Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΓΚΠΔ – GDPR). Ο/Η δε εθελοντής/ντρια δηλώνει ρητά αφενός μεν ότι συναινεί στην ως άνω συλλογή, καταχώρηση και επεξεργασία των παραπάνω προσωπικών του/της δεδομένων, αφετέρου δε ότι έχει λάβει πλήρη ενημέρωση για τα δικαιώματα που του/της παρέχει ο προαναφερθείς νέος κανονισμός. Επιπλέον ο/η εθελοντής/ντρια δηλώνει ότι συναινεί στην αποστολή προς αυτήν του σχετικού ενημερωτικού ηλεκτρονικού εντύπου (newsletter) της «Καλλιστώ» στην διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του/της (email).

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Άλλο: _____

LIFE ARCPROM

ΑΝΘΡΩΠΟΣ
UOMO
HUMAN

ΑΡΚΟΥΔΑ
ORSO
BEAR

Παράρτημα II: Φόρμα δήλωσης στοιχείων για το εθελοντικό πρόγραμμα

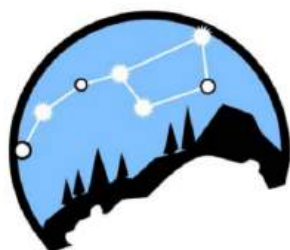
10/8/23, 3:52 μ.μ.

Δήλωση στοιχείων για το εθελοντικό πρόγραμμα στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών

Δήλωση στοιχείων για το εθελοντικό πρόγραμμα στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών

Με την παρούσα φόρμα δηλώνεται τα στοιχεία σας για την ασφάλιση σας κατά τη διάρκεια του εθελοντικού προγράμματος που οργανώνει η Καλλιστώ στο πλαίσιο του Έργου LIFE ARCPROM και συγκεκριμένα της δράσης C.6. Κινητοποίηση Εθελοντών.

* Υποδεικνύει απαιτούμενη ερώτηση

Καλλιστώ
περιβαλλοντική οργάνωση
για την άγρια ζωή και τη φύση

1. Όνομα (όπως καταγράφεται στην ταυτότητα σας ή όποιο άλλο νομιμοποιητικό έγγραφο έχετε στην Ελλάδα) *

2. Επίθετο (όπως καταγράφεται στην ταυτότητα σας ή όποιο άλλο νομιμοποιητικό έγγραφο έχετε στην Ελλάδα) *

3. Ημερομηνία γέννησης *

4. Διεύθυνση, Τ.Κ. και πόλη *

5. Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας (ή όποιου άλλου νομιμοποιητικού εγγράφου έχετε στην Ελλάδα) *

6. Κινητό τηλέφωνο *

7. Τηλέφωνο επικοινωνίας με άτομο εμπιστοσύνης (τυπικό σε περίπτωση ανάγκης, σημειώστε τηλέφωνο και ονοματεπώνυμο καθώς και τη σχέση σας με το άτομο αυτό) *

8. Email *

9. Διατροφικές συνήθειες (υπάρχει κάτι που καλό είναι να γνωρίζουμε για τη διατροφή σου;) *

10. Αλλεργίες που γνωρίζεις ότι έχεις; *

11. Υπάρχει κάποια δραστηριότητα που για κάποιο λόγο δεν μπορείς να κάνεις; *

LIFE ARCPROM

ΑΝΘΡΩΠΟΣ
UOMO
HUMAN

ΑΡΚΟΥΔΑ
ORSO
BEAR

Παράρτημα III: Φόρμα καταγραφής περιστατικών δηλητηριάσεων

**LIFE
ARCPROM**

LIFE18 NAT/GR/000768

*Improving human-bear coexistence in 4 National
Parks of South Europe*

Δράση C.6. Κινητοποίηση Εθελοντών

*Φόρμα καταγραφής περιστατικών
δηλητηριάσεων*

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2022

Ημερομηνία συμπλήρωσης φόρμας: _____

Αρ. Φόρμας: _____

Α΄ Μέρος Γενικά Στοιχεία

Στοιχεία ατόμου ή ατόμων καταγραφής περιστατικού

Όνοματεπώνυμο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Υπηρεσία / Φορέας	Τηλέφωνο

Ημερομηνία και τρόπος ενημέρωσης

Ημερομηνία ενημέρωσης	
Πιθανή ημερομηνία δηλητηρίασης	
Πηγή πληροφορίας (όταν πρόκειται για μαρτυρία)	
Εντοπισμός πιθανού δηλητηριασμένου ζώου (σημειώνουμε το ζώο που εντοπίστηκε)	

Εάν το άτομο είναι διαφορετικό από παραπάνω συμπληρώστε εδώ τα στοιχεία του ατόμου που ειδοποίησε τις αρχές ή ΜΚΟ

Όνοματεπώνυμο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Στοιχεία επικοινωνίας (αν το επιθυμεί)	Σχόλια (δε σημειώνουμε παρά ένα όνομα αν το άτομο δεν το επιθυμεί να καταγραφούν τα στοιχεία του)

Β' Μέρος Στοιχεία Εντοπισμού

Τοποθεσία - Χαρακτηριστικά περιστατικού

Συντεταγμένες ή περιγραφή θέσης (απόσταση από τον κοντινότερο οικισμό, τοπωνύμιο κ.ο.κ)	
Περιφερειακή ενότητα	
Δήμος	
Οικισμός	
Περιοχή - τοπωνύμιο	
Καθεστώς προστασίας (αν υπάρχει)	
Τύπος περιοχής (αγροτική, αστική, δασική, κοντά ή εντός κατοικημένης περιοχής, κτηνοτροφική μονάδα, ρέμα κ.ο.κ	
Καιρικές συνθήκες (της ημέρας εντοπισμού ή των στοιχείων της μαρτυρίας, σημειώστε και αυτές που επικρατούσαν τις προηγούμενες μέρες)	
Άλλα στοιχεία της γύρω περιοχής	

Νεκρά ζώα που εντοπίστηκαν ή αναφέρθηκαν κατά τις μαρτυρίες

Είδος ζώου ή πτηνού	Αριθμός	Περιγραφή ευρήματος (στοιχεία του ζώου ή πτηνού που εντοπίστηκε)	Παρατηρήσεις και άλλα σχόλια

Τρόπος δηλητηρίασης

Τύπος δολώματος (χρήση ολόκληρου ζώου, χρήση κομματιού κρέατος, φύλα παραφίνης ή ότι άλλο)	Αριθμός	Κατανομή στο χώρο (μήκος στο οποίο βρέθηκαν φύλες)	Άλλα στοιχεία που εντοπίστηκαν ή αναφέρθηκαν κατά τη μαρτυρία

Ποια είναι τα πιθανά αίτια της δηλητηρίασης

<i>Κίνητρο (σημειώστε με X το κίνητρο που θεωρείται ως πιο πιθανό)</i>	<i>Περιγραφή</i>
Ζημιές στη φυτική παραγωγή	
Ζημιές στη ζωική παραγωγή	
Ζημιές σε μελίσιγα	
Αδέσποτα ζώα	
Κυνηγετικοί σκύλοι	
Ποιμενικοί σκύλοι	
Εξόντωση ανταγωνιστικών ειδών	
Τοπικές αντιδράσεις	
Άλλο: προσδιορίστε _____ _____	

Αν πιστεύετε ότι υπάρχουν και άλλα πιθανά αίτια θανάτου μπορείτε να σημειώσετε εδώ:

<i>Ηλεκτροπληξία</i>	<i>Πυροβολισμός</i>	<i>Παθολογικό αίτιο</i>	<i>Άλλο (διευκρινίστε)</i>

Γ' Μέρος Συλλογή ευρημάτων

Συλλογή ευρημάτων (σημειώστε αν έγινε συλλογή)

Ευρήματα (νεκρά ζώα, δολώματα, γάντια, σακούλες κλπ)	Αποθήκευση	Μεταφορά σε (σημειώστε που μεταφέρθηκε)	Σχόλια παρατηρήσεις

Αν πρόκειται για μαρτυρία σημειώστε τα στοιχεία που σας έχουν αναφερθεί

--

Δ' Μέρος Συνέχιση παρακολούθησης του περιστατικού

Στοιχεία καταγγελίας - αναφοράς

<i>Ημερομηνία</i>	<i>Υπηρεσία στην οποία έγινε η καταγγελία (Εισαγγελία Πλημμελειοδικών / Μονάδα Διαχείρισης, Δασική Υπηρεσία, Αστυνομία κ.ο.κ)</i>

Σημειώστε την παρακολούθηση της πορείας έτσι όπως σας αναφέρεται από τη μαρτυρία

<i>Ημερομηνία</i>	<i>Υπηρεσία στην οποία αναφέρεται ότι έγινε η καταγγελία ή η αναφορά</i>	<i>Στοιχεία παρακολούθησης από την καταγγελία - αναφορά έως την ημερομηνία που αναφέρεται</i>

Ε' Μέρος Στοιχεία αποτελεσμάτων μετά τις απαραίτητες εξετάσεις

Στοιχεία νεκροψίας

Ημερομηνία νεκροψίας	Υπεύθυνος κτηνίατρος	Φορέας που ανέλαβε τη νεκροψία	Αποτελέσματα νεκροψίας	Ημερομηνία και Αρ. Πρωτ. έκθεσης

Στοιχεία τοξικολογικών εξετάσεων

Ημερομηνία παράδοσης	Στοιχεία αποστολέα	Στοιχεία παραλήπτη	Τρόπος αποστολής	Αριθμός & είδος δειγμάτων	Αποτέλεσμα (ουσία δηλητηρίου)
Άλλα στοιχεία:					

Σημειώσεις - σχόλια - παρατηρήσεις:

Το παρόν έντυπο καταγραφής περιστατικών δηλητηριάσεων για τη δημιουργία του στηρίχθηκε στο παρακάτω υλικό:

ANIMA, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία, Καλλιστώ, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης & WWF Ελλάς (2012). Προτάσεις περιβαλλοντικών οργανώσεων και φορέων για την αντιμετώπιση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Ελλάδα. ([ngos_proposals_againsts_poisoning_in_greek.pdf \(callisto.gr\)](#))

Ντεμίρη, Κ. & Saravia, V. (2016) Η κατάσταση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Ελλάδα. 2012-2015. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα. ([greek_ngos_against_poison_baits_dec.2016.pdf \(callisto.gr\)](#)).

Δράση C.6. LIFE ARCPROM - Αξιολογώντας την εθελοντική μας συμμετοχή για το έτος 2023

Με την παρούσα φόρμα μπορείς να αξιολογήσεις ανώνυμα τη συμμετοχή σου κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

* Υποδεικνύει απαιτούμενη ερώτηση

Καλλιστώ
περιβαλλοντική οργάνωση
για την άγρια ζωή και τη φύση

1. Συμμετείχες στο εθελοντικό πρόγραμμα ...

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Βλάστη 5 - 9 Ιουλίου 2023
- Πρέσπες 10 - 17 Ιουλίου 2023
- Πρέσπες 17 - 24 Ιουλίου 2023

Υποδοχή - Διαμονή - Διατροφή

2. Πως θα αξιολογούσες την ποιότητα της διαμονής σου στο εθελοντικό πρόγραμμα;

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ανεπαρκής

1

2

3

4

5

Πολύ καλή

3. Πως θα αξιολογούσες την ποιότητα της διατροφής σου κατά το εθελοντικό πρόγραμμα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ανεπαρκής

1

2

3

4

5

Πολύ καλή

4. Πως θα αξιολογούσες την ποιότητα των καθημερινών δραστηριοτήτων στο εθελοντικό πρόγραμμα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ανεπαρκής

1

2

3

4

5

Πολύ καλή

5. Πως θα αξιολογούσες το προσωπικό του εθελοντικού προγράμματος; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ανεπαρκής

1

2

3

4

5

Πολύ καλή

6. Έχεις κάποια σχόλια, παρατηρήσεις ή προτάσεις; *

Οι δραστηριότητες του εθελοντικού προγράμματος

7. Σε ποιες δραστηριότητες συμμετείχες ... *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Περιπολίες αναζήτησης δηλητηριασμένων δολωμάτων
- Αναζήτηση ιχνών παρουσίας αρκούδας
- Δράσεις ενημέρωσης για τα δηλητηριασμένα δολώματα
- Δράσεις ενημέρωσης κατοίκων και εργαζομένων για θέματα βελτίωσης των όρων συνύπαρξης της καφέ αρκούδας και του ανθρώπου
- Άλλο: _____

8. Ποια δραστηριότητα μου άρεσε περισσότερο και γιατί (μπορείς να αναφέρεις παραπάνω από μία δραστηριότητα) *

9. Τι θα άλλαζα στις δραστηριότητες, ποιες προτάσεις για αλλαγές έχω να κάνω; *

10. Σχόλια και παρατηρήσεις ...

Αξιολόγηση εκπαίδευσης / ενημέρωσης

11. Ποιες ήταν οι προσδοκίες σου από την εκπαίδευση; *

12. Πιστεύεις ότι καλύφθηκαν οι προσδοκίες σου στο πλαίσιο εμπλοκής σου στο εθελοντικό πρόγραμμα; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Ναι
 Όχι

13. Αν ναι γιατί, αν όχι γιατί ... *

14. Ποιες ήταν οι θεματικές ενότητες της εκπαίδευσης / ενημέρωσης στις οποίες συμμετείχες; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Καταγραφή ιχνών παρουσίας αρκούδας
 Ενημέρωση για την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
 Πρώτες βοήθειες σε περίπτωση δηλητηριασμένου ζώου
 Ενημέρωση για την περιοχή και το Εθνικό Πάρκο Πρεσπών
 Ενημέρωση για θέματα βελτίωσης των όρων συνύπαρξης της καφέ αρκούδας και του ανθρώπου
 Θέματα που σχετίζονται με το νομικό πλαίσιο των παράνομων δηλητηριασμένων δολωμάτων
 Άλλο: _____

15. Οι θεματικές ενότητες ήταν χρήσιμες και σχετικές με την εργασία σου στο εθελοντικό πρόγραμμα. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Σε ελάχιστο βαθμό

1

2

3

4

5

Σε μέγιστο βαθμό

16. Υπήρξε σύνδεση μεταξύ των θεματικών ενοτήτων. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Σε ελάχιστο βαθμό

1

2

3

4

5

Σε μέγιστο βαθμό

17. Ο τρόπος με τον οποίο έγινε η εκπαίδευση σε ικανοποίησε. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Σε ελάχιστο βαθμό

1

2

3

4

5

Σε μέγιστο βαθμό

18. Ήταν σαφείς οι στόχοι της εκπαίδευσης / ενημέρωσης. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Σε ελάχιστο βαθμό

1

2

3

4

5

Σε μέγιστο βαθμό

19. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε κατά την εκπαίδευση / ενημέρωση ήταν κατανοητή. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Σε ελάχιστο βαθμό

1

2

3

4

5

Σε μέγιστο βαθμό

20. Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης / ενημέρωσης ήταν ενδιαφέρον. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Σε ελάχιστο βαθμό

1

2

3

4

5

Σε μέγιστο βαθμό

21. Το επίπεδο διαδραστικότητας ήταν κατάλληλο για εσένα. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Σε ελάχιστο βαθμό

1

2

3

4

5

Σε μέγιστο βαθμό

22. Τι πιστεύεις ότι έλειπε από την εκπαίδευση / ενημέρωση; *

23. Σημείωσε τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια ...

LIFE ARCPROM

ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΥΟΜΟ
HUMAN

ΑΡΚΟΥΔΑ
ORSO
BEAR

LIFE ARCPROM

ΑΝΘΡΩΠΟΣ
UOMO
HUMAN

ΑΡΚΟΥΔΑ
ORSO
BEAR

LIFE18 NAT/GR/000768

Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe

Action C.6

Technical report with lessons learned during the project and recommendations for future repetition of the action.

Follow-up Report

December 2023

Sommario

SUMMARY – EN	2
RIASSUNTO.....	2
RAPPORTO FINALE AZIONE C6 VOLONTARI DI BREVE PERIODO (STV)	3
RAPPORTO FINALE AZIONE C6 VOLONTARI DI LUNGO PERIODO (LTV)	5
SONDAGGIO DI VALUTAZIONE DELLA PARTECIPAZIONE ALL'ATTIVITÀ DEI VOLONTARI DI BREVE PERIODO	6

SUMMARY – EN

This document takes into consideration the replicability of the action of involving volunteers in the Life project and in the objective of safeguarding the safety of the bear and the integrity of its habitat within a protected area. Short-term and long-term volunteers took part in the action, who were involved in separate activities of different kinds. Therefore, the report is composed of two distinct parts, dedicated to the two distinct groups of volunteers. Highlighted that the action was reimposed based on the aftermath of the pandemic and especially the evidence that the poisoned baits did not represent a contingent emergency within the National Park territory, overall, it can be said that the involvement of volunteers in the conservation project has made it possible to significantly increase the opportunities for communication of the Life project with the residents of the Park territory and with visitors. In addition, it has made it possible to relate positively with local administrations, both interested in public events and in the patrol activities carried out together with the Carabinieri Forestali. It also emerged that the collaboration between the National Park and the WWF organization, capable of activating and managing volunteering for the realization of activities coordinated with the Authority, is advantageous for the dissemination of correct information, in pleasant, interactive and easily understandable ways by the public, to transform it into behaviors appropriate to the permanence of the bear in the territory of the protected area.

RIASSUNTO

Questo documento prende in considerazione la replicabilità dell'azione di coinvolgimento dei volontari nel progetto Life e, in particolare, nell'obiettivo di salvaguardare l'incolumità dell'orso e l'integrità del suo habitat all'interno di un'area protetta. All'azione hanno preso parte i volontari di breve periodo e quelli di lungo periodo, che sono stati coinvolti in attività separate e di diverso genere. Perciò il rapporto è composto di due distinte parti, dedicate ai due distinti gruppi di volontari.

Evidenziato che l'azione è stata reimpostata in base alle conseguenze della pandemia e soprattutto all'evidenza che i bocconi avvelenati non rappresentavano un'emergenza contingente all'interno del territorio del Parco Nazionale, complessivamente è possibile affermare che il coinvolgimento di volontari nel progetto di conservazione ha permesso di accrescere significativamente le occasioni di comunicazione del progetto Life con i residenti nel territorio del Parco e con i visitatori. Inoltre, ha permesso di relazionarsi positivamente con le amministrazioni locali, sia interessate dagli eventi pubblici sia dalle attività di vigilanza realizzate insieme ai Carabinieri Forestali.

È emerso anche che la collaborazione tra Parco Nazionale e l'organizzazione WWF, capace di attivare e gestire il volontariato per la realizzazione di attività concertate con l'Ente, risulta vantaggiosa per la diffusione di

informazioni corrette, con modalità gradevoli, interattive e facilmente comprensibili dal pubblico, per trasformarli in comportamenti adeguati alla permanenza dell'orso nel territorio dell'area protetta.

RAPPORTO FINALE AZIONE C6 VOLONTARI DI BREVE PERIODO (STV)

L'attività di sensibilizzazione sulla coesistenza uomo-orso, rivolta ai residenti e visitatori del Parco Nazionale della Maiella, nel periodo estivo è stata progettata al fine di attivare la partecipazione di giovani volontari, dando loro l'opportunità di diventare protagonisti dello sforzo di comunicazione.

Per la giovane età del target e la portata geografica nazionale dell'iniziativa di coinvolgimento, il processo di reclutamento è necessariamente avvenuto tramite le piattaforme social dell'Organizzazione, con i suoi vantaggi e svantaggi che, in primo luogo sono: la velocità della circolazione dell'informazione e il raggiungimento di numerosi potenziali interessati; dall'altro una modalità di interazione meno favorevole alla accurata selezione dei candidati rispetto alla peculiarità dell'attività proposta, che necessita di alcune capacità non proprio comuni (es. spigliatezza, doti di comunicatore, capacità di trarsi d'impaccio). Per questo è stato necessario procedere attraverso: 1) una selezione curriculare, 2) un colloquio orale per testare le capacità colloquiali dei candidati, 3) la distribuzione di materiale informativo da studiare in preparazione della settimana di attività, 4) la formazione somministrata il primo giorno del soggiorno, prima dell'avvio dell'attività. Inoltre, si è garantita la presenza costante di due coordinatori WWF di attività, durante tutta la settimana di lavoro: per il monitoraggio dell'impegno dei volontari, per un supporto su contenuti più tecnici nella gestione delle conversazioni e per la soluzione di imprevisti.

Circa il reclutamento, ciò che non è stato fatto ma che andrebbe invece tentato, è indirizzare l'invito a partecipare verso i gruppi social di persone che hanno interessi comuni e potenzialmente analoghi o affini allo scopo dell'attività in sviluppo, ma non appartenenti a gruppi WWF. Infatti, nel caso in esame, utilizzando i canali social dell'Organizzazione, ci si è automaticamente rivolti a giovani vicini alla stessa, restringendo la possibilità di selezione all'interno di un più ampio numero di candidati.

Al fine di approfondire la conoscenza delle motivazioni che spingono i volontari di breve periodo ad aderire a proposte di partecipazione ad azioni di conservazione promosse dal WWF nell'ambito dei progetti, nel tardo autunno del 2023 è stato lanciato un sondaggio tramite apposita piattaforma messa a disposizione da Google. Sono state avanzate 10 domande a cui hanno risposto 12 volontari (%?) che hanno preso parte all'attività di sensibilizzazione degli ultimi due anni (2022 e 2023). (Allegato 1).

Tra le motivazioni principali che spingono i volontari a voler partecipare a questo tipo di attività, è l'attenzione verso le tematiche conservazionistiche e il desiderio di agire in favore di esse (10 di 12). D'altro canto, però, 9 di 12 hanno dichiarato che quella è stata la loro prima esperienza. Evidentemente, tenuto conto dell'obiettivo principale dell'azione, questo è un buon risultato. Da un punto di vista dell'impatto, forse partecipanti con più esperienza avrebbero conseguito un miglior risultato comunicativo individuale. Infatti, i volontari hanno anche ritenuto molto utile (9 di 12) o utile (3 di 12) la presenza continuativa dei responsabili. Il colloquio individuale prima dell'arrivo al campo è sostanzialmente stato utile a comprendere le finalità della attività e le aspettative degli organizzatori verso i partecipanti (9 di 12). Probabilmente, grazie alla presenza costante dei responsabili che hanno continuato ad avere un dialogo formativo durante tutte le giornate di lavoro e che hanno supportato i volontari nei momenti più impegnativi, tutti i volontari hanno valutato positivamente l'esperienza e 11 di 12 si sono dichiarati sicuramente disponibili per iniziative analoghe e per promuoverle presso i propri amici. Infine, rispetto al risultato che ritengono di aver conseguito 3 su 12 si sono dichiarati non convinti, probabilmente per l'atteggiamento di alcuni dei cittadini avvicinati che hanno mostrato, come spesso accade, un totale disinteresse alla questione trattata.

Un altro aspetto da trattare nella valutazione dell'attività è il supporto che lo staff del Parco della Maiella ha assicurato al WWF, sia in fase di pianificazione e programmazione (es. per la scelta delle località e dei siti dove svolgere l'attività, avendo cognizione di quali fossero i più strategici per il raggiungimento di un risultato

sia numerico, ma anche d'efficacia rispetto alla problematica del conflitto uomo-orso per la presenza di quest'ultimo. Lo staff del Parco ha inoltre facilitato l'accesso e l'occupazione delle postazioni e contribuito a pubblicizzare localmente l'evento attraverso i suoi canali social e il sito web istituzionale.

Il coinvolgimento dell'Ente Parco inoltre è stato fondamentale per il reperimento di un alloggio per i volontari e lo staff WWF, mettendo a disposizione una foresteria dove, oltre a pernottare è stato possibile condividere la cena cucinata in gruppo, il che ha facilitato la conoscenza reciproca e rafforzato ulteriormente lo spirito di collaborazione tra i partecipanti e tra questi e lo staff WWF. Di conseguenza, in futuro, questo tipo di sistemazione andrebbe preferita, per i suddetti motivi, rispetto ad altre che non garantiscono un soggiorno più di comunità.

Per quanto riguarda l'attività in sé, l'aver realizzato un tour dei Comuni del Parco più coinvolti nel rapporto orso-uomo è stato un vantaggio, sia in termini di cittadini contattati, sia in termini di pubblicità del progetto Life sul territorio. Tra l'altro, le amministrazioni comunali dei piccoli centri hanno accolto favorevolmente la proposta di ospitare una tappa del tour, manifestando l'interesse a replicare questo evento nel loro centro abitato. Questa scelta ha comportato un aumento della complessità organizzativa da parte dello staff WWF e del Parco, ma indubbiamente è stato l'aspetto più caratterizzante e generalmente apprezzato dell'attività. In futuro, quindi, sarà necessario investire più e meglio su questo aspetto dell'attività, ad esempio aumentando il numero di centri abitati raggiunti, allungando la sua durata o noleggiando il doppio dei mezzi necessari a gestire la logistica.

Anche l'inserimento di attività didattiche pomeridiane è stato un elemento di notevole successo e anche in questo caso l'aiuto dello staff dell'ufficio educazione del Parco è stato fondamentale per la gestione dei gruppi gioco, che hanno avuto notevole affluenza durante tutte le giornate. Infatti, in fase di progettazione si sono scelti dei giochi a tema orso che hanno permesso di coinvolgere sia bambini che genitori. Il gioco da tavolo *My Orsella*, sviluppato dai due team educazione di WWF e Parco, con la collaborazione di grafici professionali, è stato uno dei protagonisti dei pomeriggi in piazza. In futuro ciò che bisognerebbe prevedere è la realizzazione di un tabellone di grandi dimensioni (almeno 4m x 4m) adatto ad essere calpestato, senza scarpe, dai bambini partecipanti.

Pensando ad ulteriori proposte future si potrebbe riflettere sull'implementazione delle attività previste durante la settimana dell'orso, sia creando eventi serali, come abbiamo iniziato a fare durante l'ultimo anno, sia arricchendo le attività dei volontari che potrebbero essere utilizzati in attività utili alla conservazione dell'orso bruno marsicano, come ad esempio effettuare sopralluoghi di aree segnalate potenzialmente pericolose per il plantigrado. In questo modo si arricchirebbe l'offerta, andando a costruire un vero e proprio festival dell'orso che avrebbe di anno in anno maggior seguito e dunque risalto. Sicuramente in quest'ambito si potrebbero anche inserire progetti correlati, come ad esempio la promozione dei prodotti e produttori Bear Friendly tramite degustazioni locali nelle piazze o presso le stesse aziende, o visite organizzare al sentiero dell'orso.

Tabella 1: Dati attività STV per anno di esecuzione

Anno	N° volontari	N° giornate attive	N° contatti quotidiani	N° contatti totali
2021	14*	5	70	350
2022	7	6	100	600
2023	6	6	≈105	650

*In rotazione

RAPPORTO FINALE AZIONE C6 VOLONTARI DI LUNGO PERIODO (LTV)

L'Azione C6 rivolta ai volontari di lungo periodo, a causa della pandemia, si è potuta svolgere solo nel 2022 e nel 2023. Inoltre, originariamente, l'obiettivo di questa azione era la mitigazione della minaccia delle esche avvelenate nel Parco Nazionale della Maiella (PNM) con il supporto dei volontari a breve e lungo termine.

L'azione è stata modificata a causa di diversi fattori intervenuti durante l'implementazione del progetto, in particolare, l'evidente corrente rarità di episodi di avvelenamento di fauna selvatica, veramente sporadici, e il coinvolgimento, non preventivato, dei Carabinieri Forestali (CF), una grande unità militare specializzata in reati ambientali e contro la fauna selvatica, che monitora, previene e reprime tali reati anche all'interno dei confini del Parco). Per quanto riguarda gli LTV, il WWF ha puntato sul coinvolgimento delle sue Guardie Particolari Giurate (GPG).

Le GPG, sono volontari e attivisti che, oltre ad avere partecipato ai corsi di formazione teorico/pratici organizzati dal WWF, hanno preso parte ad una ulteriore fase di formazione organizzata da Enti Pubblici competenti, con superamento di un esame finale. Le GPG ottengono un titolo rilasciato dagli Enti Pubblici competenti che indica i limiti e le competenze, territoriali e per materia, entro le quali la guardia può operare e che riconosce alla stessa la qualifica di Pubblico Ufficiale nell'esercizio delle proprie funzioni.

Alla luce di tutto ciò, per la valutazione dei risultati complessivi dell'azione si è preferito elaborare una lista di punti di forza e di debolezza di questa azione rivolta ai LTV, risultato della discussione, in ambito WWF, tra organizzatori ed esecutori dell'azione.

Punti di forza

- ✓ Il coinvolgimento dei CF nelle attività, che ha aumentato il valore istituzionale e l'efficacia dell'attività di vigilanza, grazie anche alla conoscenza pregressa del territorio da parte dei Comandi locali coinvolti;
- ✓ Lo scegliere una selezione di minacce da verificare nelle uscite (anti-bracconaggio, controllo trappole e lacci, controllo modalità di smaltimento dei rifiuti organici, controllo della gestione di cani padronali, controllo della gestione di cani da guardiania, controllo strutture pericolose) ha permesso di intervenire anche contro diversi detrattori ambientali ed elementi di degrado dell'habitat dell'orso;
- ✓ Il diffondere congiuntamente (CF e GPG) informazioni corrette ai cittadini sui comportamenti da tenersi per il rispetto dell'habitat dell'orso durante le uscite, non tenuto in conto in fase di predisposizione del progetto.

Punti di debolezza

- ✓ Il coinvolgimento di GPG specializzati nel contrasto alle illegalità venatorie rispetto ai target delle uscite non ha pienamente soddisfatto le aspettative degli stessi;
- ✓ L'attività volontaristica dei GPG e la regolazione del lavoro dei CF ha posto problemi organizzativi relativamente alla scelta dei giorni della settimana in cui operare;
- ✓ Le difficoltà a carico di alcuni GPG dovute alla distanza da percorrere in auto in una sola giornata perchè provenienti da fuori regione o comunque da luoghi distanti dal Parco;
- ✓ La non dotazione, da parte delle GPG, di mezzi fuoristrada adeguati per spostamenti su percorsi accidentati di montagna, che ha limitato in alcune uscite il numero di GPG potenzialmente partecipanti, dovendo trovare posto nei mezzi a disposizione dei CF.

La replicabilità di questa particolare azione nel PNM, e in altre aree protette, è auspicabile e può essere facilitata da alcuni miglioramenti, quali:

- ✓ Il coinvolgimento del nucleo cinofilo antiveleno delle GPG del WWF della Toscana, la cui presenza faciliterebbe l'implementazione di azioni di controllo e bonifica del territorio da eventuali esche avvelenate nelle giornate in cui non fosse possibile il coinvolgimento del nucleo cinofilo del reparto dei Carabinieri Forestali del Parco Nazionale d'Abruzzo, Lazio e Molise, che nel 2023 ha fornito supporto in tre uscite specifiche;
- ✓ Calendarizzazione delle uscite durante tutto l'anno, per permettere di aumentare l'efficacia della sorveglianza anche durante la stagione venatoria (settembre-gennaio), periodo di maggiore probabilità di illegalità nelle aree periferiche del Parco;
- ✓ Calendarizzazione delle attività che preveda uscite concentrate in blocchi di giornate, che consentano una semplificazione della logistica degli spostamenti e il possibile pernottamento nell'area delle attività per i volontari;
- ✓ Coinvolgimento in alcuni target di attività (es. controllo strutture pericolose, controllo del corretto smaltimento dei rifiuti e controllo della gestione dei cani padronali in aree sensibili per la presenza dell'orso) di STV senza specifica formazione da guardia volontaria. In questo modo è possibile allargare significativamente il numero di volontari coinvolti e di conseguenza anche il numero di giornate di attività;
- ✓ Acquisizione di un mezzo fuoristrada per facilitare gli spostamenti e le attività dei nuclei di Guardie WWF.

✓ Tabella 2: Dati attività LTV per anno di esecuzione

Anno	N° volontari	N° Carabinieri	N° giornate attive	N° ore
2021	/	/	/	/
2022	20	20	15	63
2023	18	25	19	80

SONDAGGIO DI VALUTAZIONE DELLA PARTECIPAZIONE ALL'ATTIVITÀ DEI VOLONTARI DI BREVE PERIODO

Modulo di valutazione attività di sensibilizzazione

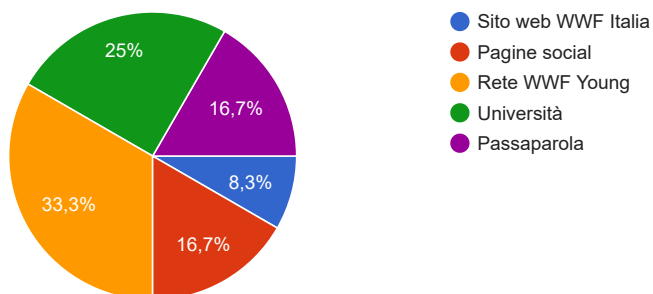
12 risposte

[Pubblica i dati di analisi](#)

Come hai saputo di questa attività?

[Copia](#)

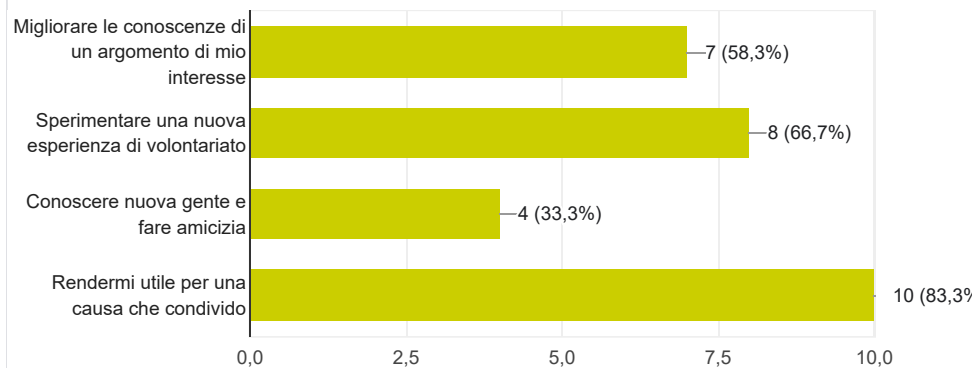
12 risposte

Perché hai partecipato a questa attività?

[Copia](#)

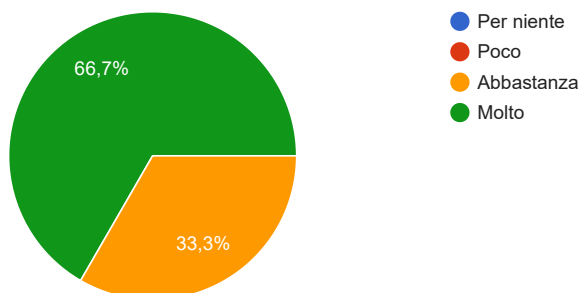
12 risposte

L'attività ha soddisfatto le tue aspettative?

[Copia](#)

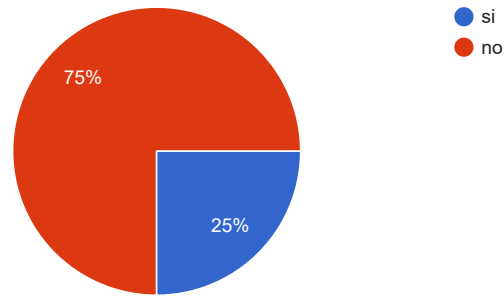
12 risposte

Avevi già partecipato ad attività simili?

Copia

12 risposte

Se si, quali?

3 risposte

Campo wwf torre guaceto

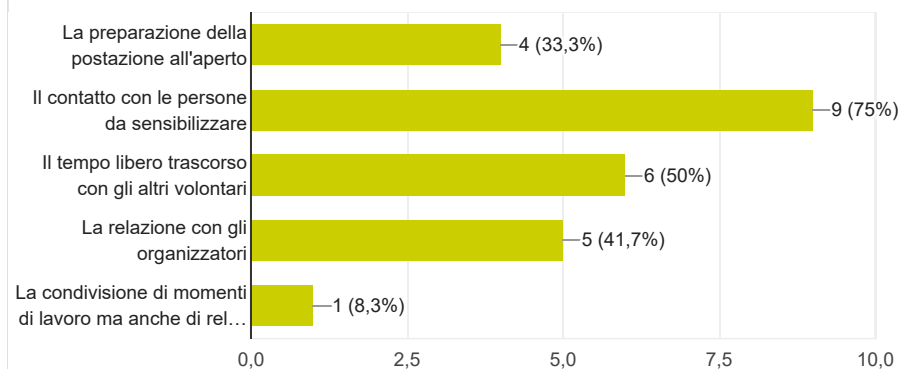
Quelle da dialogatore

Al Campo di volontariato a Policoro

Quali sono stati i momenti dell'attività che più hai apprezzato?

Copia

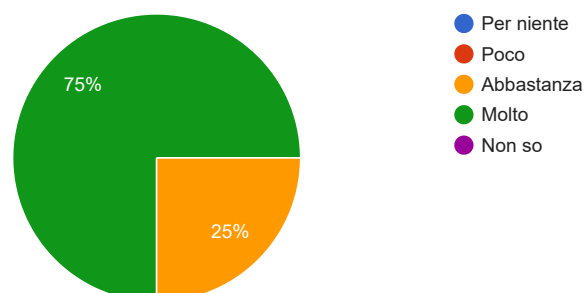
12 risposte

Quanto è stata utile la presenza continuativa degli organizzatori ai fini del risultato dell'attività?

Copia

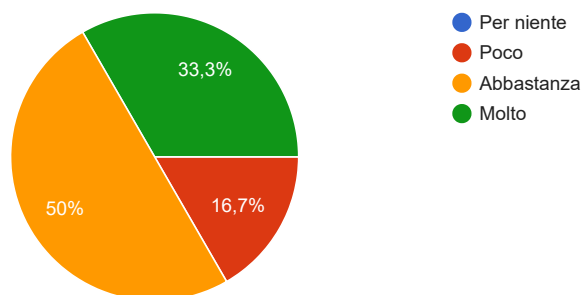
12 risposte

Al tuo arrivo, avevi già sufficientemente chiaro cosa ti sarebbe stato richiesto di fare?

 Copia

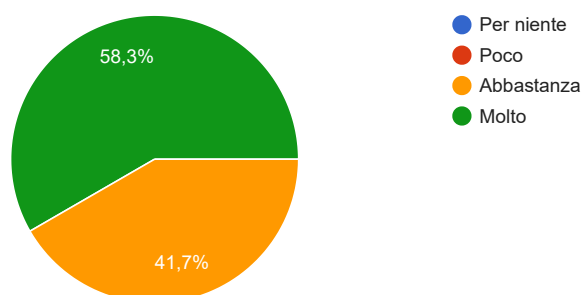
12 risposte

Sei stato soddisfatto dell'organizzazione complessiva dell'attività?

 Copia

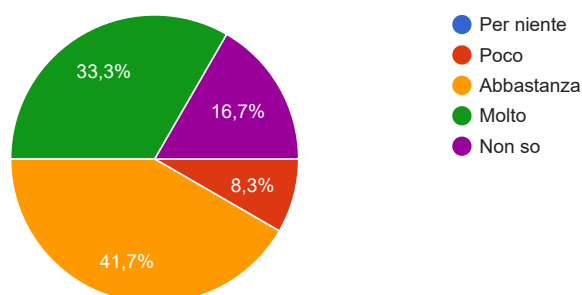
12 risposte

Quanto ritieni sia stata utile l'attività per la sensibilizzazione delle persone avvicinate?

 Copia

12 risposte

Vorresti suggerire qualche idea per migliorare questa attività?

2 risposte

Nulla da aggiungere

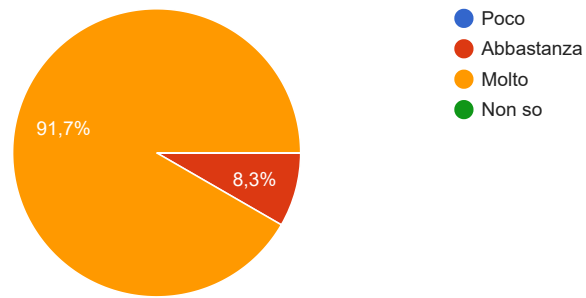
Portare più curiosità a livello zoologico su quello che è l'orso bruno marsicano e ciò che lo circonda (consigliando magari anche delle letture)

Quanto è probabile che parteciperai in futuro ad altre attività di volontariato per la conservazione della natura?

 Copia

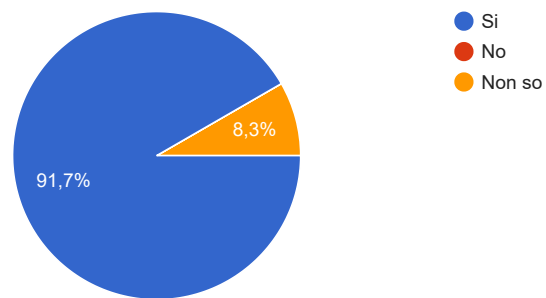
12 risposte

Dopo questa esperienza, consiglieresti la partecipazione a questo tipo di attività ad un amico?

 Copia

12 risposte

Perché?

9 risposte

È una esperienza formativa e di sensibilizzazione che può arricchire tantissimo l'individuo, facendogli conoscere tematiche importanti.

Esperienza di crescita ed arricchimento personale. Aiuta a migliorare la consapevolezza sulle tematiche in oggetto e sulla sensibilizzazione delle altre persone

Semplicemente perché, xon tutto ciò che ho fatto capire dal modulo, è un'esperienza soddisfacente.

La consiglieri perché è un'esperienza che ti arricchisce dentro, a 360°. Non solo conosci persone con punti di vista analoghi e differenti, ma impari a capire il ruolo del dialogo e della giusta informazione riguardo tematiche così sensibili; oltre alle tantissime cose che impari a livello scientifico, umano e relazionale.

È un'esperienza che ti trasmette tanto e ti dà la possibilità di conoscere altre persone che condividono i tuoi valori e i tuoi interessi. Avere la possibilità di rivolgersi ad un pubblico vasto e variopinto (dai bambini agli anziani) è stata per me un'opportunità di crescita. Poter partecipare attivamente nella divulgazione e nella difesa di un'ideale che sta a cuore riempie di orgoglio.

È un ottimo modo per confrontarsi con chi non appartiene al mondo naturalistico. Senza divulgazione, poi, l'impatto positivo delle azioni di conservazione e della ricerca rischia di ridursi col tempo esponenzialmente

È un momento di formazione importante, utile per sviluppare abilità di comunicazione e creare rete con altri volontari, anche se a parer mio dovrebbero esserci attività più diversificate

La considero utile e formativa

Sono esperienze formative che aiutano a crescere e a svilupparsi come persona e a arricchire il proprio bagaglio culturale.

Questi contenuti non sono creati né avallati da Google. [Segnala abuso](#) - [Termini di servizio](#) - [Norme sulla privacy](#).

Google Moduli

